
Публикуван на: 24-03-2006

Източник: [mediapool](http://mediapool.com)



Интервю на Светла Бъчварова, "Медиапул" с директора на Европейския институт г-жа Ю. Николова
Колко лоши са лошите вести, които съобщи министър Кунева и които скандализираха БСП?

Всъщност тези вести идват от последната партньорска проверка по глава "Правосъдие и вътрешни работи", която казва, че може да бъде въведена защитна клауза по отношение на България и това може да стане още с датата на членството. Защитната клауза може да бъде въведена по отношение на признаването на съдебни решения, издавани от български съдилища, по наказателно и гражданско право.

Какво означава на практика това?

Това означава, че съдебни решения на български съд няма да бъдат признавани в ЕС. Кое би създавало на гражданите и бизнеса много трудности, защото, ако има спор, чието съдебно решение е в Европа, и ако решението се взема от български съд, то няма да бъде признавано в съответните страни, за които се отнася. Най-простите ми примери са дела за наследство, осиновяване, бизнесспорове и др.

Това е едната страна. Другата е, че се въвежда инструмент, с който ще продължи да се наблюдава българската съдебна система и реформите в нея години напред.

Някои медии писаха, че наблюдението ще е за три години, което не е вярно. В договора за присъединяването се казва, че всяка една от защитните клаузи (без клаузата за отлагането на членството), може да бъде въведена не по-късно от три години от влизането на договора в сила. Но никъде не се казва за колко време, а само, че тя ще действа, докато не бъдат изправени посочените нередности и съответната наблюдавана система престане да бъде заплаха за Европейския съюз. С други думи, този мониторинг върху съдебната ни система може да бъде изключително лош удар върху авторитета ѝ.

Чак сега ли разбрахме какво лошо може да ни се случи от недостатъчните реформи в съдебната система?

Некоректно е да се твърди, че, видите ли, в сряда министър Кунева за първи път е предупредила и никога дотогава не е казвала на уважаемите народни представители, че има опасност от задействане на предпазната клауза. Дори да оставим на страна министър Кунева, имаше достатъчно дебати в гражданския сектор, организирани от "Отворено общество" по измененията в конституцията. Видни български юристи изготвиха списък от предложения и становища за промените, които не се различаваха драматично от посочените в доклада от партньорската

проверка. Тези предложения бяха изпратени на Народното събрание и дори г-н Михаил Миков (председател на ПГ на Коалиция за България – б.р.) присъстваше, струва ми се, на този дебат.

Което означава, че няма никаква изненада в изводите в доклада

Наистина няма и ние очаквахме, че европейските експерти ще потвърдят изводите на българските юристи и университетски преподаватели по право.

Какво може да се направи от българска страна в оставащото време, за да се намали негативният ефект от изводите от партньорската проверка?

Биха могли спорните промени в конституцията, които, според евроекспертите, нарушават независимостта на съдебната система, да не бъдат приети. Въпросът, наистина, е до процедурата. Но и до желанието да бъдем член на ЕС. Защото не може да има непълноправно членство, не може да сме член, който влиза в клуба с етикета "некоректен". Депутатите трябва да се обединят около становището, че тъй като процедурата е сложна и на трето четене промените в конституцията се приемат ан блок, може да се потърси друг правен механизъм за коригиране в исканата насока на текстовете. Например, като след приемането им се сезира Конституционният съд или по друг начин. Това да кажат юристите.

Има ли и други критики в доклада от партньорската проверка, например, по вътрешните работи?

Според публикация на части от доклада във вестник "Монитор" има сериозни притеснения, че убийствата по улиците са ежедневие.

Защо не е публичен този доклад, а се обявява за служебно ползване? Не трябва ли обществеността да знае как ни оценяват отвън, за да можем да преценим правилни ли са изводите или експертите грешат?

Аз не зная защо докладът трябва да е секретен. Та той не разследва българските специални служби, той е резултат на независима експертна оценка на страните членки. Затова и проверката се нарича партньорска. И ако някой не е съгласен с аргументите в оценките на евроекспертите (управляващите, например, твърдят, че част от оспорваните текстове за контрола над съдебната система ги има и в страни членки на ЕС), то е добре досега направените осем партньорски доклада да бъдат публикувани и да бъдат дискутирани. Никой не е казал, че евроекспертите са глас от последна инстанция. Можеш да чуеш тези гласове, да ги съпоставиш с нашия интерес, с нашето експертно становище, но първо трябва да се видят докладите.

Тогава кой им налага секретността?

Това е интересен въпрос. Миналата година ние като неправителствена организация поискахме част от партньорските доклади от Европейската комисия. Тогава администрацията в Брюксел ни каза, че тези доклади са собственост на комисията и българската администрация няма право да ги разпространява. Но сигурно има официална процедура нашата администрация да поиска части от тях да бъдат публични, за да има дебат. Според мен зависи от българските власти да направят такова искане, защото тъй работата по проверките се заплаща от ЕК и докладите са нейна интелектуална собственост. Освен всичко останало те изразяват само становището на експертите на този етап. Те не са официално становище на комисията.

Ако парламентът не се съобрази с критиките и приеме промените в конституцията във вида, в който са на този етап, можем ли по други начини да убедим ЕС да ни приеме без предпазни клаузи?

ЮЛИАНА НИКОЛОВА: "НЯМА ИЗНЕНАДА В ИЗВОДИТЕ ОТ ПРОВЕРКАТА ПО ПРАВОСЪДИЕ И ВЪТРЕШНИ РАБОТИ"

Винаги има варианти. Но при толкова категорично изразено мнение, не мисля, че имаме много пространство за маневриране. Страхувам се, че нямаме и много време, за да бъдем убедителни, че независимостта на съдебната власт не се нарушава (което не съвпада с експертното ми мнение). Нямаме време и да даваме доказателства, че копирайки текстове от други законодателства, ние ще осигурим същата степен на независимост на съдебната власт. Най-лошото ще бъде, ако бездействието или подценяването на изводите доведе до отлагателната клауза. Да се надяваме, че дотам няма да се стигне.